

8

Frivillig voldgift
i sak:

Marinens Hovedverft, Kongsberg Våpenfabrikk
og Raufoss Ammunisjonsfabrikker

på den ene side

og

Landsorganisasjonen i Norge og
Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund

på den annen side

i samband med revisjonen i 1958 av den mellom partene
gjeldende overenskomst.

Voldgiftsnemndas sammensetning:

Sorenskriver Kai Knudsen, formann
Direktør Reidar Danielsen
Direktør Morten Tuveng
Direktør O.J. Nilsen, oppnevnt av bedriftene
Personalsjef Thor Norderud, oppnevnt av bedriftene
Forretningsfører Josef Larsson, oppnevnt av forbundet
Rolf Furuseth, oppnevnt av forbundet

Kjennelse av 7. juli 1958.

KOM.-ARB:D.-A.2

J.N. 2145 16.AUG.1958

Partene har gjort rede for saken og framlagt sine krav i møte den 24. juni. Etter at den frivillige voldgiftsnemnd hadde drøftet saken den 25. juni, ble det den 7. juli 1958 avsaagt slik

K J E N N E L S E:

Den hittil gjeldende overenskomst ble av forbundet, oppsaagt til utløp 31. mars 1958. Under de følgende forhandlinger om ny overenskomst krevet forbundet minstelønnssatsene og de personlige lønninger hevet med 18 øre timen, endring av bestemmelsen om lønn under sykdom og av endel andre bestemmelser. Da enighet ikke ble oppnådd, foretok forbundet plassoppsigelse for 3.281 arbeidere som omfattes av overenskomsten til fratredelse den 4. juni 1958.

Riksmeglingsmannen nedla midlertidig forbud mot arbeidsstans og prøvet megling, men fant ikke grunnlag for å framsette meglingsforslag. Han foreslo at partene skulle søke tvisten løst ved frivillig voldgift med Rikslønnsnemndas tre nøytrale medlemmer og to medlemmer oppnevnt fra hver av partene. Dette ble vedtatt av begge parters forhandlere.

Forbundet har for voldgiftsnemnda krevet at samtlige minstelønnssatser forhøyes med 18 øre og at de personlige lønninger blir forhøyet tilsvarende. Forbundet har framholdt at man med årets tariffrevisjon hadde ment at man måtte få en endring av de uforholdsmessig lave minstelønninger i Verkstedoverenskomsten og de tilsvarende minstelønnstariffer. På grunn av fellesoppgjøret mellom N.A.F. og L.O. fikk forbundet ikke anledning til å ta dette spørsmål opp i forbindelse med Verkstedoverenskomsten, men forbundet mener at dette ikke kan være til hinder for at man foretar endring av minstelønningene i andre overenskomster som har minstelønnsbestemmelser. Det har pekt på at mens minstelønnssatsene er de samme som i Verkstedoverenskomsten, var den gjennomsnittlige timelønn i følge Statistisk Sentralbyrås siste lønnstilling for 3. kvartal 1957 15 øre lavere for fagarbeidere ved de militære bedrifter enn for fagarbeiderne hos medlemmer av M.V.L. For Støperiarbeidere er timelønningen 4 øre og for hjelpearbeidere 9 øre lavere.

Forbundet har videre krevet endring av bestemmelsen om betaling for reisetid ved arbeid utenfor verksted, slik at arbeiderne får vanlig timefortjeneste for det reisefravær som faller innenfor den ordinære arbeidstid.

Bestemmelsen om smusstillegg kreves utvidet til å gjelde også for pussing og rensing av støpegods, og bestemmelsen om 3 overalls kreves gjort gjeldende også for brennere og sveisere ved stålstøperier.

Bestemmelsen om lønn under sykdom kreves endret til å gjelde for alle som har vært ansatt i minst 1 måned - mot 6 nå - og at den del som skal utbetales av timelønnen økes med 10 %.

Forøvrig er bestemmelsene om nedsettelse av arbeidstiden, varighet og indeksregulering krevet gjennomført i samsvar med fellesoverenskomsten mellom N.A.F. og L.O.

Forbundets påstand framgår av det framlagte påstandsskrift.

Norsk Støperiarbeiderforbund har møtt for voldgiftsnemnda og sluttet seg til den av Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund nedlagte påstand.

Fra de 3 bedrifters side er framholdt at de er villige til å foreta en tilpassing av fellesoppgjøret mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Landsorganisasjonen og å foreta de endringer og justeringer i overenskomsten som dette medfører. Fra forbundets side ble det under forhandlingene og meglingen reist en rekke særkrav, og bedriftene har vært villige til å imøtekomme endel av disse - helt eller delvis - under forutsetning av at det samtidig blir innført en 90 pct. grense for sykelønnsbetalingen i likhet med det som tidligere er gjennomført mellom N.A.F. og L.O., samt en henvisning til de "Retningslinjer for arbeidsstudier", som er godkjent av N.A.F. og L.O. Forbundets krav om øking av minstelønningene og alle personlige lønninger med 18 øre, har bedriftene imidlertid bestemt måttet motsette seg. Fellesoppgjøret innrømmer slikt tillegg bare til enkelte spesielt lavt lønnede grupper. De militære bedrifter hevder at de må vurderes helt på linje med den private industri når det gjelder lønnsnivå og lønnsutgifter. En endring av time-lønnssatsene vil medføre lønsmessige konsekvenser for de mili-

tære bedrifter som vil stille dem ugunstigere enn den øvrige private industri. Utenom den ekstra økonomiske belastning, vil et slikt timelønnstillegg medføre fare for lønnsglidning.

Bedriftenes spesifiserte påstand vil framgå av det framlagte påstandsskrift.

Voldgiftsnemndas avgjørelse.

Det er i det vesentlige enighet mellom partene om de endringer som skal gjøres i overenskomsten, bortsett fra spørsmålet om det skal gis et tillegg på minstelønnssatsene og de personlige lønninger, smusstillegg for pussing og rensing av støpegods, lønn under sykdomsfravær og om inntagelse av en tariffbestemmelse om tids- og arbeidsstudier.

Om lønsspørsmålet vil nemndas flertall, formannen, Danielsen og Tuveng bemerke:

Revisjonen av denne overenskomsten må sees på bakgrunn av de tariffrevisjoner som har funnet sted tidligere i år, først og fremst fellesoppgjøret mellom N.A.F. og L.O. I dette oppgjør er alle normallønnssatser for voksne mannlige arbeidstakere forhøyet med 18 øre pr. time, dog ikke ut over 4,50. Hvis den nye normallønnssats + produksjonspremie, bonus eller akkordavsavn eller lign. overskrider 4,50 pr. time, nedreguleres produksjonspremien etc. med inntil det beløp normallønnssatsen er forhøyet med. Akkordsatsene skal være uforandret. I minstelønnsfagene gjelder at hvis en voksen mannlig arbeider på ukens ordinære timer ikke oppnår en fortjeneste tilsvarende 4,50 pr. time, utbetales et tillegg på 18 øre sålenge grensetallet ikke overskrides.

Flertallet mener at denne lønnsordning også bør gjennomføres ved revisjonen av den foreliggende overenskomst ved de militære bedrifter. De har de samme minstelønnssatser, og i det vesentlige de samme lønnsbestemmelser ellers som i de bedrifter som går inn under Verkstedoverenskomsten. Fra Forbundets side er det vist til at der ved årets tariffoppgjør er gjort unntak fra det ovenfor nevnte tillegg til lavtlønnsgruppene, således i oppgjøret med statstjenestemennene i innenriksfarten, papirindustrien og i endel andre oppgjør. Flertallet har ikke funnet at de oppgjør forbundet har nevnt kan sammenlignes med forholdene ved de militære bedrifter, og det

finner at det er naturlig og rimelig å legge fellesoppgjøret til grunn. Da minstelønnsatsene ikke ble endret i Verkstedoverenskomsten ved årets tariffrevisjon, har lønnsnemndas flertall heller ikke funnet å burde gjøre det ved de militære bedrifter. På grunnlag av de fremlagte statistiske oppgaver og de opplysninger som er gitt for lønnsnemnda, har flertallet inntrykk av at timelønningene ved de militære bedrifter ligger litt i underkant av nivået ved de bedrifter det er naturlig å trekke sammenligning med. Flertallet har derfor funnet at alle individuelle timelønninger bør økes med 8 øre, såfremt det ikke ved fellesoppgjørets lønnsbestemmelser er oppnådd et tilsvarende eller større tillegg. Tillegget skal ikke virke på fortjeneste i akkord eller lign.

Bedriftene har krevet inntatt i overenskomsten den samme bestemmelse som gjelder i Verkstedoverenskomsten om anvendelse av arbeidsstudier. Det er opplyst at det gjennom noen tid har vært arbeidet med gjennomføring av tids- og arbeidsstudier ved bedriftene, uten at man er nådd fram til enighet. Flertallet går ut fra at når det oppnåes enighet om spørsmålet på bedriftene, er det grunn til å gå ut fra at man også blir enig om å følge de av N.A.F. og L.O. godkjente retningslinjer ved anvendelse av arbeidsstudier. Flertallet finner ikke grunn til å innføre noen bestemmelse i tariffen om framgangsmåten før det er oppnådd enighet om å gjennomføre en ny ordning.

Bedriftene har krevet at bestemmelsen om lønn under sykdom skal begrenses til 90 % av den faktiske nettolønn arbeid-erne får utbetalt etter skattetrekk m.v. Det overskytende skal gis til et velfærdsfond.

Flertallet har ikke funnet grunn til å redusere den gjeldende sykkelønnsordning til 90 %, men finner det naturlig at man ved sykdomsfravær ikke får utbetalt større nettobeløp enn når vedkommende står i vanlig arbeide. Det overskytende kan naturlig anvendes til forlenget sykkelønn eller lign.

Bedriftenes representanter har meddelt at de ikke ønsker noen endring av den gjeldende bestemmelse, hvis det ikke blir satt en begrensning av 90 %.

Forøvrig viser flertallet til slutningen.

Et mindretall bestående av merk. direktør O.J.Nilsen, - med tilslutning av personalsjef Thor Norderud som ikke avgir stemme - stemte mot kjennelsen. Mindretallet er av den oppfatning at det framlagte statistiske materiell gjør det klart at både det individuelle timelønnsnivå og timefortjenestnivået ved de tre militære bedrifter ligger gunstig an i forhold til sammenlignbare bedrifter innen den private industri sektor. Det foreligger således etter mindretallets oppfatning ingen grunn til å yte de tre militære bedrifters timelønte arbeidere et lønnstillegg. Bedriftene vil neppe være i stand til å forhindre at heving av de individuelle timelønninger med 8 øre pr. time vil slå ut i en effektiv fortjeneste-forbedring på 13 - 15 øre pr. time. En slik løsning strider mot såvel prinsipp som resultat i fellesoppgjøret mellom Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Mindretallet finner det også korrekt å måtte beklage den negative innstilling som såvel arbeidernes representanter som voldgiftsnemnda har inntatt til spørsmålet om gjennomføring av arbeidsstudier ved bedriftene. Dette spørsmål er av livsviktig betydning for de tre bedrifter. Ikke desto mindre har bedriftenes representanter ikke fått medhold i selv det beskjedne ønske å innta i tariffavtalen en henvisning til de "Retningslinjer for arbeidsstudier" som er godkjent av Norsk Arbeidsgiverforening og Arbeidernes Faglige Landsorganisasjon.

Nemndas medlem, Rolf Furuseth, vil anføre:

Jeg er på et av de vesentligste punktene i nemndas kjennelse uenig, idet nemndas flertall, etter min oppfatning, burde tatt hensyn til forbundets krav når det gjelder endringer i lønnsbestemmelsene i overenskomsten. Spesielt vil jeg peke på at også minstelønnsattsene burde vært forhøyet. Jeg viser i denne forbindelse til den oversikt som ble lagt fram fra forbundets side under prosedyren, og som viser at de personlige lønninger ligger lavere enn i den private industri.

De øvrige endringene som nemndas flertall har tatt med i kjennelsen er spørsmål som partene har drøftet under forhandlingene og stort sett blitt enige om. Jeg finner derfor ikke grunn til å gjøre noen merknader til denne del av kjennelsen.

S L U T N I N G:

Den mellom Marinens Hovedverft, Kongsberg
Våpenfabrikk og Raufoss Ammunisjonsfabrikker
på den ene side

og

Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Jern-
og Metallarbeiderforbund
på den annen side

gjeldende overenskomst prolonogeres med følgende endringer:

§ 1

Ny merknad: "Ved generelle timelønnsjusteringer i tilknytning til § 1 c, skal det konfereres med arbeidernes tillitsmenn."

§ 3

Satsen for vaktmenn justeres som for lagerarbeidere m.fl. i § 4 pkt. b.

Protokolltilførselen gis følgende tilføyelse:

Alle individuelle timelønninger som ikke allerede er justert gjennom fellesoppgjøret økes med 8 øre. Forhøyelsen av timelønningene skal ikke medføre større akkordfortjeneste enn den vedkommende nå har for samme arbeidsytelse.

§ 4,d

Satsen for elektrikere justeres overensstemmende med fellesforslaget.

§ 5

Skalaen for lærlinger forhøyes med 10 øre.

§ 9

Satsen for matpenger forhøyes til kr. 3,50.

§ 10

Ny merknad: "Godtgjørelsen for reisetiden skal ved reiser under 1 døgn ikke være lavere enn hva arbeideren har tapt i fortjeneste på sin ordinære arbeidstid."

IV, punkt a, i annet ledd, tilføyes:

I det tilfelle hvor utgiftene til nattopphold overstiger kr. 13,- pr. natt, dekkes disse utgifter inntil kr. 20,-, ved framvisning av legitimert regning.

§ 13

Ny formulering: "Alle arbeidere skal hvert år ha ett sett arbeidsklær (etter arbeidets art - overall, jakke/bukse, kjeledress, lagerfrakk.)

Kupolovnsreparatører, smeltere, sandblåsere, pussere, sveisere og brennere skal ha to og ved skipsbyggerier og stålstøperier skal brennere og sveisere ha tre sett arbeidsklær pr. år.

Utlevering skjer i henhold til stedlig avtale."

§ 16 Varighet.

Denne overenskomsten trer i kraft 1. april 1958 og gjelder til 31. mars 1961, og videre 1 år om gangen dersom den ikke av en av partene blir sagt opp skriftlig med 2 - to - måneders varsel.

§ 17, b.

Ventetiden i siste ledd settes ned til 1 måned. Ved bedriftsulykker settes ingen ventetid.

§ 17, punkt d.

Bedriften dekker differansen mellom tilleggspremien for arbeidere ved Sprengstoffavdelingen og tilleggspremien for de øvrige avdelinger.

Tillegg.

Avsnittene A, B, C, E og F av fellesforslaget mellom N.A.F. og L.O. tas inn som tillegg til overenskomsten.

Kai Knudsen

Reidar Danielsen

Morten Tuveng

Rolf Furuseth

O.J. Nilsen

Riktig utskrift:

Jørgen J. Berger